

การศึกษาการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

Study on the determination of criteria, procedures and conditions for
announcement of nuisance control areas according to the public health law.

กฤษณา กาทอง¹ ทัยรัช หิรัญเรือง¹ และสุเทพ ศิลปานันท์กุล²

¹สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

²คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลทางวิชาการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเหตุรำคาญและการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่น เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาเหตุรำคาญของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้น เช่น ปัญหากลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง และเสียงดัง เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจของประชาชน จนนำไปสู่การร้องเรียนผ่านทางสื่อหรือหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่ การจัดการปัญหาเหตุรำคาญตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขจำเป็นต้องดำเนินการกับแหล่งกำเนิดในลักษณะการควบคุมเป็นกรณีๆ ไป อย่างไรก็ตาม หากในพื้นที่มีแหล่งกำเนิด/แหล่งก่อเหตุเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาเหตุรำคาญเป็นบริเวณกว้าง และอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนหรือชุมชนเป็นจำนวนมาก การควบคุมโดยใช้กลไกทางกฎหมายปกติ อาจทำให้การควบคุมล่าช้าและยุ่งยากไม่สามารถคุ้มครองสุขภาพประชาชนได้ทันต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า ราชการส่วนท้องถิ่นใดจะออกประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ควรพิจารณาจากลักษณะเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในพื้นที่เห็นควรควบคุมว่า ต้องปรากฏเหตุรำคาญเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชนจนก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนจำนวนมาก และครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้างในลักษณะต่อไปนี้ (1) มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในพื้นที่นั้นอาจมาจากมีผู้ร้องเรียนหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นชี้ประเด็น (2) มีแหล่งกำเนิดหรือแหล่งก่อเหตุในพื้นที่นั้นตั้งแต่ ๒ แหล่งขึ้นไป ทั้งที่เป็นแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญเหมือนกันจำนวนมาก หรือแหล่งกำเนิดหลากหลายแต่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญลักษณะคล้ายกัน และ (3) มีประชาชนได้รับผลกระทบต่อสุขภาพหรือผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในพื้นที่นั้นเป็นจำนวนมาก โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง โดยหลักเกณฑ์การพิจารณาผลกระทบต่อสุขภาพหรือผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมให้พิจารณาว่าต้องปรากฏลักษณะบ่งชี้อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย โดยลักษณะบ่งชี้ดังกล่าวได้แก่ (1) มีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนหรือสภาวะที่ทำให้เกิดการรบกวนต่อความเป็นปกติสุขของประชาชนที่คาดว่าจะมีผลสืบเนื่องมาจากปัญหาเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในพื้นที่เห็นควรควบคุม (2) มีผลตรวจวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือมลพิษอยู่ในระดับที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานกำหนด บ่งชี้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนที่คาดว่าจะมีผลสืบเนื่องมาจากปัญหาเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในพื้นที่เห็นควรควบคุม ทั้งนี้ วิธีการตรวจวัดและค่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือมลพิษให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วย การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ (3) มีผลการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพที่บ่งชี้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนหรือปรากฏโรคหรือการเจ็บป่วยของประชาชนที่คาดว่าจะมีผลสืบเนื่องมาจากปัญหาเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในพื้นที่เห็นควรควบคุม

คำสำคัญ : เหตุรำคาญ พื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ การประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ พื้นที่ควบคุมมลพิษ